

Hvad vil vi også med historien

Kommentar af Ole Warthoe-Hansen

Hvis man vil gå lige gennem et landskab, eller pløje en lige fure gennem en stor mark, må man fæste sit blik på et kirketårn eller et andet fast, fjernt punkt i horisonten. Jo flere ting, der vil drage en bort fra den rette linie undervejs, des mere må man agte på det mål, man vil nå forude.

Samtidens mennesker går, som alle andre slægtled, gennem et landskab under forandring. Det kunne lyde, som om »kulturlandskabet«, historien, er noget forudbestemt, som man vandrer ind i, men dette er naturligvis ikke tilfældet. Det er vel mennesket selv, der styrer forandringen, ja *er* forandringen, og hvornår har man i den vestlige verden set samfundet ændre sig med den hast, som vi kender i årene efter den anden verdenskrig? Gamle figurer i landskabet forsvinder, og nye fremmede dukker op.

Det er unødvendigt at pege på eksempler og kendetegn, og lige så unødvendigt er det at nævne eksempler fra den litteratur, der handler om *verden* under hastig forandring. Historiens hjul har spillet puds med det traditionsbundne menneske og skiftet til overgear. Og midt i vor usikkerhed og nogen forvirring er vi ikke i tvivl om, at vi hurtigst muligt skal i gang med at formulere det fremtidens samfund, som vi ønsker.

Da 'fremtidsskriverne' for 10–15 år siden begyndte at røre på sig, var der nogen på bjerget, der grinede hånligt og bemærkede: Man kan ikke forske i fremtiden! Om det var store eller mindre store profeter husker jeg ikke, men det vil være overkommeligt at blade tilbage i de gamle aviser. Den, der lo hånligt, fik også plads bag på den vingede hest, og grinet stivnede – for der var ingen mulighed for at stige af.–

Hvor står historikeren i dette spil? Et er i hvert fald sikkert: Han står ikke udenfor! Når

historikeren stiller tidens nærgående spørgsmål til sig selv, vil han måske opdage, at han befinder sig i en 'legitimitetskrise': Der er ikke længere samklang mellem hans udfoldelse og den indsats, som samtiden – herunder morgendagen – forventer af ham.

Kulturformidling er et nøgleord, og bag det ligger nogle tendenser, der f.eks. peger ud over kløften mellem professionel og 'folkelig historie'. Ordet kulturformidling ser uskyldigt ud, men er det ikke. Det imødekommer og undersøger nogle stærke folkelige tendenser, f.eks. også dem vi møder i 3–400 lokalhistoriske arkiver og foreninger, hvor man siger: Vi vil ikke blot læse om arkæologi i SKALK, vi vil også grave. Vi vil være med til at finde de historiske kilder, og så går man ud og samler gamle billeder og tager båndoptageren med. Jeg skal nok selv finde min slægts historie og min egne historie, – og så fylder man læsesalen på et landsarkiv til bristepunktet.

Ingen historisk institution eller forening var straks rede med tilbud til dette folkelige historiske opbrud, – derfor alle de nye egnsarkiver og egnsforeninger, hvor man selv finder ud af at dyrke historien på sin (egen) facon. Her ligger nogle af de fremtidsjob, som nutidens skoleungdom sidder og venter på.

Forsåvidt er historikeren inde i en legitimitetskrise. Historikeren ved, at nye tværgående og utraditionelle sammenhænge er under udvikling, og han ved, at han selv skal være med til at formulere dem.

Kan vi finde et forum, som er levende nok og som er fordomsfrit nok og rummeligt nok til at give plads til et stykke 'fremtidens planlægningsarbejde'? Historikeren burde foreslå, at der på et universitet – f.eks. AUC – eller på Forskningshøjskolen i Haderslev blev opstillet et semester-program over Historikere-rens funktion i samtiden – og lidt ind i fremti-

---

Ole Warthoe-Hansen, f. 1915, overlærer, formand for Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger.

den. Og Historikeren finder vi i arkiverne på begge sider af skranken, i museernes kontorer og som publikum i samlingerne. Vi finder ham søgende efter flint og guldhorn bag plov og harve, – og vi finder ham i skolerne og vore højeste historiske embeder.

Kommentar til kommentaren

Ovenstående var nedskrevet før midten af august, og så kom Dansk historisk Fællesfor­enings årsmøde på Klarskovgård i slutningen af måneden. – Tro mod nogle gamle idealer om tværgående forbindelse mellem historikere kan sektionernes repræsentanter stadig mødes i frugtbar ideudveksling, – og gid dette må vare længe endnu. For iagttageren var

der, som altid, gode erfaringer at hente fra sektionernes møder, – men pulsslagen slår med forskellig takt, og intet skal fremhæves på bekostning af noget andet.

Når der til et årsmøde i væsentlig grad kommer folkelige repræsentanter fra folkelige organisationer, er der intet bemærkelsesværdigt i, at det er folkets røst der bobler og syder fra kræmmerhusets skrå side. Men hvis der skulle ske det, at det folkelige element i f.eks. arkivernes verden blev erstattet med en ny faglig ansvarlighed, ja da måtte man frygte, at det åbne kræmmerhus blev skiftet ud med et utilgængeligt elfenbenstårn med lodret væg – eller 'falsk hvælving', og da ville den faglige ansvarlighed komme i splid med sig selv og spørge: Hvad vil vi med arkiverne?